

Superleadership of school administrator that affects to the competency of thai teachers in the 21st century under naklang 3 school network, nongbualumphu primary educational service area office 2

Niramai pholsanong

Sribunruangwittayakarn School, Secondary Educational Service Area Office, Loei-Nong Bua Lamphu

Corresponding author. E-mail: niramai@gmail.com

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the level of super leadership of school administrators, 2) study the level of 21st century Thai teacher competencies, 3) study the relationship between super leadership of school administrators and 21st century Thai teacher competencies, 4) study the super leadership of school administrators that affects 21st century Thai teacher competencies in schools of the Na Klang 3 Educational Quality Development Network under the Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2. The population consisted of administrators and teachers in schools of the Na Klang 3 Educational Development Network. Using the Krejcie and Morgan table and stratified random sampling to determine proportions according to educational institutions, 112 people were selected. The research instrument was a questionnaire about super leadership of school administrators affecting 21st century Thai teacher competencies in teachers' work performance, using a rating scale with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) between 0.67 and 1.00 and a total reliability coefficient of 0.93. Statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis.

Research findings revealed that:

1. Super leadership of school administrators, overall and by aspect, was at a high level.
2. 21st century Thai teacher competencies, overall and by aspect, were at a high level.
3. The study of the relationship between super leadership of school administrators and 21st century Thai teacher competencies found a positive correlation.
4. Analysis of super leadership of school administrators (X) affecting 21st century Thai teacher competencies using multiple regression analysis showed that the aspect of facilitating self-leadership culture had a positive effect on 21st century Thai teacher competencies (Y). The regression equation can be written as follows:

Raw score equation: $\hat{Y} = 2.983 + 0.92 X7$

Standardized score equation: $\hat{Z} = 0.457 X7$

Keywords: Leadership over leaders, Thai teacher competence, Thai teachers in the 21st century

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

นiramัย พลสนอง

โรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย-หนองบัวลำภู
Corresponding author. E-mail: niramai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 4) ศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กลุ่มประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาากลาง 3 โดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นเพื่อกำหนดสัดส่วนตามของสถานศึกษา จำนวน 112 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ที่มีค่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 และ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก
2. สมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก
3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวก
4. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ ปรากฏว่าด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง ส่งผลทางบวกต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 (Y) โดยเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ} \quad \hat{y} = 2.983 + 0.92 X_7$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน} \quad \hat{z} = 0.457 X_7$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ, สมรรถนะครูไทย, ครูไทยในศตวรรษที่ 21

บทนำ

สังคมโลกปัจจุบันอยู่ในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายๆ ด้าน ส่งผลกระทบทำให้การศึกษาไทยได้รับผลที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของเทคโนโลยีอุตสาหกรรมและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่ควบคู่กันไป ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนไปจากเดิมที่เน้นครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนจึงเป็นกุญแจสำคัญของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เพราะเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมในการก้าวออกไปสู่สังคมของโลกแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนั้น สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์ในการแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้

ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) ซึ่งการที่ครูผู้สอนจะมีสมรรถนะสูงได้จะต้องเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติที่เกิดเป็นความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้ สอดคล้องกับจุดเน้นและประเด็นพัฒนาหลักในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2560) ที่ได้กล่าวถึงการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของคน มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยเพื่อวางรากฐานให้เป็นคนมีคุณภาพในอนาคต การพัฒนาทักษะสอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงานและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

การจัดการศึกษาเพื่อให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 จะประสบความสำเร็จหรือไม่ตัวแปรที่สำคัญที่สุดก็คือผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะต้องเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงที่ดี มีทักษะความเป็นผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีปัญญา มีความรู้ความสามารถ และใช้การวิจัยเพื่อการบริหารการเปลี่ยนแปลง และการจัดการเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล การบรรลุเป้าหมายด้านคุณภาพของผู้เรียนจึงต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดก็คือการบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการบริหารการเปลี่ยนแปลงสูงคือกุญแจสำคัญของการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนซึ่งนักการศึกษาทั้งหลายต่างมีทัศนะว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงยุคใหม่ที่มีทักษะการบริหารงานเป็นผู้บริหารการเปลี่ยนแปลงทีมแห่งการเรียนรู้ เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นมืออาชีพ สามารถบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลทั่วทั้งองค์กร สร้างบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม สามารถเชื่อมโยงสภาพปัจจุบันและภาพอนาคต มุ่งพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงาน

ให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ประสิทธิ์ สด้า อ่างถึง กรณิการ์ เรดมอนด์, 2559) สามารถดำเนินการเปลี่ยนแปลงในองค์กรด้วยการนำเทคนิควิธีการพัฒนาองค์กรรูปแบบใหม่ ๆ มาปรับใช้ สร้างความต้องการหรือผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จำเป็นต้องนำเทคโนโลยี การบริหารจัดการการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารจะกลายเป็นสัญลักษณ์และสัญญาณของการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นภายในองค์กรไม่ว่าด้วยเหตุผลใด ก็ตามจะส่งผลให้เกิดการกระตุ้นให้บุคลากรภายในองค์กรเกิดการตื่นตัว รับรู้และรอรับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่ไม่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารที่จะต้องพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผนเพื่อการควบคุมให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบรรลุเป้าหมายและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงต้องให้ความตระหนักทุกกระบวนการ ทุกกิจกรรมการเปลี่ยนแปลงซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดคุณภาพเป็นที่พึงพอใจทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่อยู่ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงอันเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา (ศศิวิมล ทิมพิทักษ์, 2556) การบริหารการเปลี่ยนแปลงเป็นแนวคิดทฤษฎีหนึ่งที่ถูกหยิบยกนำมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารที่ได้นำแนวคิดทฤษฎีดังกล่าวมาใช้บริหาร จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา โดยเฉพาะ “ครู” ที่จะสามารถพัฒนาตนเองและพร้อมรับปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับทักษะของผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ (Critical Thinking) 2) ทักษะการทำงานร่วมกัน (Collaboration Skill) 3) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skill) 4) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) 5) ทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Digital Skill) และ 6) ทักษะทางอาชีพและการใช้ชีวิต (Career Skill and Life Skill) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, 2560)

ภาวะผู้นำเป็นความสามารถและอิทธิพลของผู้นำที่สามารถสร้างความเป็นผู้นำให้แก่บุคคลอื่นได้ ที่ส่งอิทธิพลในการสร้างความเปลี่ยนแปลงสามารถชี้แนะ กระตุ้นโน้มน้าว สร้างแรงจูงใจให้บุคคลที่เป็นผู้ตามเกิดการยอมรับเชื่อถือให้บุคคลอื่นหรือกลุ่มปฏิบัติตามให้ความร่วมมือได้อย่างเต็มใจ และมีการใช้เทคนิคของศาสตร์และศิลป์มาหล่อหลอมเป็นวิสัยทัศน์ ค่านิยม วัฒนธรรม ฯลฯ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้องค์กรสามารถพัฒนาได้ดีในทุก ๆ ด้าน อย่างมีประสิทธิภาพด้วยความมีภาวะผู้นำของบุคคลที่เป็นผู้นำ ผู้นำคนนั้นจะนับว่าเป็นผู้มี “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ” ในปัจจุบันถือว่าภาวะผู้นำชนิดนี้มีความสำคัญมากต่อการทำงานในองค์กรหรือสถานศึกษา เนื่องจากบริบทขององค์กรหรือสถานศึกษานั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งด้านความเจริญของเทคโนโลยีการสื่อสารด้านการศึกษา ด้านสังคมและวัฒนธรรม ส่งผลให้รูปแบบของการทำงานนั้นไม่ได้ยึดติดกับอำนาจ

หรือความสามารถของผู้นำเพียงคนเดียวเท่านั้นดังเช่นเคย แต่ได้มีการยึดถึงการพัฒนาผู้ตามให้มีทักษะความสามารถ มีความมั่นใจ รับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน จนสามารถที่จะมีความเป็นผู้นำในตนเองเพื่อร่วมกันในการทำงานให้ประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ขององค์การหรือสถานศึกษาซึ่งเป้าหมายหลักของภาวะผู้นำเหนือผู้นำประกอบด้วยการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมทัศนคติที่ดีทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถกำหนดเป้าหมายส่วนบุคคลได้ กระตุ้นให้เกิดการสังเกตและข้อคิดเห็นระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชาและสนับสนุนให้สมาชิกสามารถส่งเสริมและกระตุ้นบุคคลอื่นต่อไปได้ (พิชญานา ยืนยาว, 2561) สอดคล้องกับ ปิยวัฒน์ มีคุณ (2556) กล่าวไว้ว่า การใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งโดยการจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็นความต้องการของตนด้วยความเต็มใจยินดีที่จะให้ความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มตามที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการชักจูงผู้อื่นให้ค้นหาหนทางที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด และเป็นการผูกมัดหรือหลอมรวมกลุ่มเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แล้วกระตุ้นให้ไปสูเป้าหมาย หรืออาจจะสรุปได้ว่าภาวะผู้นำคือรูปแบบอิทธิพลระหว่างบุคคล (Interpersonal influence) เป็นความสามารถในการนำของผู้นำหรือกลุ่ม ในอันที่จะก่อให้เกิดการกระทำ กิจกรรม หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งจากความหมายที่จะกล่าวมาจะเห็นภาวะผู้นำมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ตัวผู้นำ 2) ผู้ตาม 3) จุดหมายหลักการและวิธีการ 4) สิ่งที่จะทำ และ 5) สถานการณ์ มากกว่านั้น บดินทร์ วรรณเกตุ (2556) ยังกล่าวไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับการใช้อิทธิพล ซึ่งเป็นอำนาจภายในตัวเองของผู้นำ โดยอาศัยศิลปะของการใช้อิทธิพล เพื่อบังคับจูงใจผู้ร่วมงาน ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด เช่น อาศัยความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ คุณธรรม จริยธรรม ที่อยู่ใ้ของผู้นำ ต่อผู้ร่วมงานในสถานการณ์ต่างๆ ถือเป็นการณ์โน้มน้าวใจให้ผู้ร่วมงานให้เกิดแรงจูงใจภายใน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ เต็มใจ ร่วมมือกันที่จะใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานและทุ่มเทกำลังความคิดความรู้ความสามารถของตน ในการช่วยแก้ปัญหา ซึ่งในองค์การหรือหน่วยงานใดๆ ผู้นำหรือผู้บริหารอาจเป็นคนเดียวกันหรือเป็นคนละคนก็ได้ที่มีความสามารถในการดำเนินงานในทิศทางและวิธีการที่แน่นอน ที่มุ่งเข้าสู่เป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

ผู้นำเหนือผู้นำ (Super leadership) คือการเปลี่ยนพฤติกรรมของตัวเองให้ผู้ตามสามารถเป็นผู้นำตนเองได้ โดยเปลี่ยนพฤติกรรมจาก ตั้งเป้าหมายด้วยบุคคลอื่นการใช้สิ่งจูงใจภายนอก การวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลภายนอกและ มอบหมายงานให้เป็นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง เช่นเดียวกับกับ คลิฟและจอห์น (Cliff and John)กล่าวว่า ภาวะผู้นำเหนือผู้นำคือ สอดคล้องความเป็นผู้นำ หมายถึง การนำคนให้เป็นผู้นำตนเอง สมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรได้รับการสนับสนุนให้ตัดสินใจด้วยตนเอง และยอมรับความรับผิดชอบต่อผลที่ตามมาของการตัดสินใจเหล่านั้นจนถึงจุดที่ไม่ต้องการผู้นำมากนัก ด้วยภาวะผู้นำเหนือผู้นำ "สมาชิกในทีมทุกคนตั้งเป้าหมาย สังเกตประเมิน วิจาร์ณ เสริมกำลังและให้รางวัลแก่กันและกันและตัวพวกเขาเอง สมาชิกในกลุ่มหรือองค์กรเองเป็นผู้ตัดสินใจว่าพวกเขาต้องการทำอะไรให้สำเร็จ สิ่งที่เขาต้องทำและทำอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมาย ภาวะผู้นำเหนือผู้นำประกอบด้วยการพัฒนา รูปแบบการคิดเชิงบวกและสร้างแรงบันดาลใจ สมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรแสวงหาและพัฒนาสภาพแวดล้อมเชิงบวกและสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนและสร้างแรงบันดาลใจ การกำหนดเป้าหมายส่วนบุคคล สมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงานและความคาดหวังของตนเอง การสังเกตและการประเมินตนเอง สมาชิกของกลุ่มหรือองค์กรสังเกตพฤติกรรมของตนเองและสมาชิกในทีมคนอื่นๆ เพื่อแสดงความคิดเห็น วิจาร์ณ และประเมินผลการปฏิบัติงานของกันและกัน บทบาทสำคัญของผู้นำคือการช่วยเหลือผู้อื่นให้ผู้นำตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549) ทิศทางของการพัฒนาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการได้มีการ กำหนดให้มีระบบการพัฒนาที่เน้นสมรรถนะ (Competency) ขณะนี้ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ เครื่องมือต่างๆ เพื่อให้ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูเข้าสู่กระบวนการ ประเมินสมรรถนะ โดยนำไปเชื่อมโยง กับกระบวนการเลื่อน วิชยฐานะของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จาก การติดตามผลการจัดการศึกษาของไทย การจัดการศึกษาและ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า อุปสรรคในการจัดการ ศึกษาที่ต้องเร่งรัดแก้ไข ได้แก่ คุณภาพครู ผู้บริหารสถาน ศึกษา คุณภาพผู้เรียน หลักสูตร การจัดการเรียนรู้และการ บริหารจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ประกอบ กับ ผลการวิเคราะห์ปัญหา การจัดการศึกษามีหลายประการ ด้านคุณภาพการศึกษา คุณภาพของผู้เรียนต่ำกว่าเกณฑ์ สถานศึกษาไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ ด้านผลผลิตและการ พัฒนาครูอาจารย์ ปัญหาการขาดแคลนครูโดยรวมทั้ง เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ด้านประสิทธิภาพการบริหารและ การจัดการศึกษา หน่วยปฏิบัติยังไม่มีอิสระ และคล่องตัวใน การบริหารจัดการ ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัญหาขาดการพัฒนาสื่อที่มีคุณภาพ ด้านการเรียนการสอน และการ พัฒนาผู้เรียน ด้านการศึกษาตลอดชีวิตยังไม่เป็นวิถีชีวิตของ คนในชาติ (เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม และคณะ, 2554)

สอดคล้องกับรายงานการวิจัย มาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน, 2557) พบว่า สภาพปัญหาการเรียนการสอน ของครู ประกอบด้วย ครูขาดความพร้อมในการใช้หลักสูตร โดยครูส่วนหนึ่งไม่เข้าใจวิธีการสอน ไม่ถนัดการสอนบางกลุ่ม ประสบการณ์ จึงไม่สามารถดัดแปลงหรือยืดหยุ่นการสอน อย่างเหมาะสม ครูมีภาระกิจมากไม่สามารถเตรียมการสอนได้ ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะนิสัยของ ผู้เรียน สอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง ครูมีเจตคติการใช้สื่อ การสอนทำให้ยุ่งยาก รวมถึงครูขาดความรู้และทักษะในการ วางแผนเตรียมการสอน และวันครูแห่งชาติ ปี 2556 สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน ได้สำรวจ ความเห็นของครูสอนดี จำนวน 210 คน เพื่อสอบถามถึง ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการทำหน้าที่ครู และแนวทางการส่งเสริมครูให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ ได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งพบว่า ปัญหา สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะครูที่กลายเป็นอุปสรรคของ การทำหน้าที่ครู คือ ขาดทักษะด้านไอซีที ครูรุ่นใหม่ขาด จิตวิญญาณ ขณะทีครูรุ่นเก่าไม่ปรับตัว ขาดอิสระในการจัด การเรียนการสอน และสำหรับปัจจัยส่งเสริมการทำหน้าที่ของ ครูให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ครูสอนดีสะท้อนว่า อันดับ 1 คือ การอบรม แลกเปลี่ยน และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การพัฒนาตนเองในเรื่องไอซีที (ฉัตรชัย หวังมีจงมี, 2560)

จากนโยบายด้านการศึกษาการบริหารในโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนและเป็นแบบอย่างด้านคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการนำนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่การปฏิบัติ โดยให้ความสำคัญการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาโดยกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูและส่งเสริมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กล่าวได้ว่าสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันที่มีการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและให้ผู้เรียนได้มีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วยสมรรถนะหลัก (Core Competency) 5 ประการ ได้แก่ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรมและจรรยาบรรณครู สมรรถนะตามสายปฏิบัติงาน (Functional Competency) 6 ประการ ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์และวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำ การสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนเมื่อพิจารณาสมรรถนะดังกล่าวพบว่า มีความสอดคล้องกันกับการพัฒนาครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่บทบาทของครูถูกเปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้ฝึกหรือโค้ช (coach) และอำนวยความสะดวก (facilitator) เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

จากความสำคัญข้างต้นจะเห็นได้ว่าจะเห็นได้ว่าสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน การเสริมสร้างพัฒนาการความรู้ที่เหมาะสมให้กับเด็กถือว่าการวางรากฐานที่ดีในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพเพื่อให้เป็นไปตามที่คาดหวัง ทั้งนี้ ผู้เรียนจะมีคุณภาพได้นั้นย่อมอาศัยปัจจัยต่างๆ ในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ปัจจุบันการศึกษาหรือการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพผู้เรียนนั้นถือว่ายังมีน้อย ดังนั้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าวจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้ศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษ 21 ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายนากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
4. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายนากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 122 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูปฏิบัติการสอนของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายนากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 98 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2562 โดยใช้อำเภอเป็นชั้นภูมิ และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอโดยใช้สัดส่วน มีรายละเอียดการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายนากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 98 คน จำนวน 10 โรงเรียน
- สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ใช้พื้นที่โรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่ง และกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำแนกแต่ละโรงเรียนโดยใช้สัดส่วน จำนวน 98 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีข้อความเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและวิทยฐานะ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรต้นองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) การกำหนดค่าคะแนนของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับมีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 5 หมายถึง ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามตัวแปรตามองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) การกำหนดค่าคะแนนของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ แต่ละระดับ มีความหมายดังนี้

- 1 หมายถึง ระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง

4 หมายถึง ระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก

5 หมายถึง ระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด

3. สมมติฐานการวิจัย

องค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ประกอบด้วย การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเองการแสดงเป็นแบบฉบับให้ผู้อื่นตามเป็นผู้นำตนเอง การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเองด้วยการสร้างคณะงานและการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง อย่างน้อยหนึ่งองค์ประกอบเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายขนาดกลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ทำหนังสือ ถึงโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ทั้ง 10 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิตไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ที่อยู่ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.3 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 122 ชุด

4.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และจำนวนของแบบสอบถามทุกชุด ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5 นำแบบสอบถามที่ได้คืนทั้งหมด 122 ฉบับ ที่ได้รับกลับคืนมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ดำเนินการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ด้วยค่าสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การหาค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายขนาดกลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ใช้การหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ของครูในโรงเรียนศูนย์เครือข่ายขนาดกลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's product moment correlation coefficient: rxy) สำหรับการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2550)

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติเพื่อการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

4.2 การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation's analysis) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนแบบ (Stepwise multiple regression analysis) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจาก Manz & Sims 2001 ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1. การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 2. การแสดงตนเป็นต้นแบบให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง 3. การกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง 4. การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก 5. การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิต่างอย่างสร้างสรรค์ 6. การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณาจารย์ และ 7. การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ส่วนองค์ประกอบสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่สังเคราะห์ตัวแปรจาก Manz & Sims (2001), Flavia (2004), บุณรดา กรรณสูต (2557), ดาวรุวรรณ ถวิลการ (2558), มัทธีรัตน์ บำรุงจิตต์ และศรีมาถา ณ วิเชียร (2558), ณรงค์ศักดิ์ วัชรโร (2559), วรณดี ชายสมุทร (2559), พิชญญา ยืนยาว (2560), พิชญ ลิ้มเฉลิม (2560), สายใจ ชูฤทธิ์ (2561), กฤติยา มามีชัย (2562) ได้ตัวแปรที่ศึกษา 6 ด้าน ได้แก่ 1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ 2. การพัฒนาผู้เรียน 3. การบริหารจัดการชั้นเรียน 4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน 5. ภาวะผู้นำครู และ 6. การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงดังภาพที่ 1

ตัวแปรพยากรณ์

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา (X)

1. การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X1)
2. ผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง (X2)
3. การกระตุ้นให้ทำตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X3)
4. การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก (X4)
5. การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและการตำหนิต่างอย่างสร้างสรรค์ (X5)
6. การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณาจารย์ (X6)
7. การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง (X7)

ตัวแปรเกณฑ์

สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 (Y)

1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Y1)
2. การพัฒนาผู้เรียน (Y2)
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน (Y3)
4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Y4)
5. ภาวะผู้นำครู (Y5)
6. การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียน (Y6)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

จากการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	3.78	0.86	มาก	7
2. ผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง	4.18	0.53	มาก	2
3. การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	4.59	0.57	มากที่สุด	1
4. การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก	3.95	0.71	มาก	6
5. การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยให้รางวัลและการตำหนิต่างสร้างสรรค์	3.97	0.83	มาก	5
6. การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน	4.00	1.11	มาก	4
7. การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง	4.01	0.75	มาก	3
รวม	4.07	0.54	มาก	

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าโดยรวมผู้บริหารสถานศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง ($\bar{X} = 4.18$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก คือการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ($\bar{X} = 3.78$)

2. ผลการศึกษาระดับสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายนากลาง3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

สมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21	ระดับสมรรถนะ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.23	0.60	มาก	2
2. การพัฒนาผู้เรียน	4.26	0.53	มาก	1
3. การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.08	0.60	มาก	5
4. การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนา ผู้เรียน	4.08	0.61	มาก	5
5. ภาวะผู้นำครู	4.13	0.62	มาก	4
6. การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียน	4.15	0.54	มาก	3
รวม	4.16	0.48	มาก	

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาากลาง 3 พบว่าสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ระดับมากที่สุด คือ การพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.23$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การบริหารจัดการชั้นเรียน และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.08$)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Totalx	totaly
X ₁	1													.828**	-.069
X ₂	.618**	1												.784**	.156
X ₃	.184	.621**	1											.509**	.273**
X ₄	.857**	.714**	.376**	1										.875**	-.031
X ₅	.823**	.597**	.278**	.815**	1									.836**	-.023
X ₆	.532**	.389**	.138	.502**	.531**	1								.735**	.053
X ₇	-.100	.111	.259**	.001	-.070	.139	1							.259**	.457**
Y ₁	-.057	.068	.155	-.008	-.065	.078	.842**	1						.196*	.468**
Y ₂	.021	.163	.218*	.032	.043	.017	.184	.329**	1					.118	.933**
Y ₃	-.088	.134	.249**	-.060	-.035	.042	.350**	.253**	.856**	1				.100	.940**
Y ₄	-.144	.073	.217*	-.106	-.086	.010	.359**	.233*	.806**	.943**	1			.046	.916**
Y ₅	-.106	.107	.226*	-.072	-.066	.022	.406**	.242*	.798**	.943**	.951**	1		.085	.917**
Y ₆	.055	.242*	.291**	.081	.119	.100	.058	.236*	.853**	.638**	.568**	.567**	1	.174	.768**
totalx	.828**	.784**	.509**	.875**	.836**	.735**	.259**	.196*	.118	.100	.046	.085	.174	1	.144
totaly	-.069	.156	.273**	-.031	-.023	.053	.457**	.468**	.933**	.940**	.916**	.917**	.768**	.144	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่าโดยรวมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r_{xy}=0.457^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาได้แก่การกระตุ้นให้ผู้ตาม

ตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r_{xy}=0.273^{**}$) และด้านผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง (X2) มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r_{xy}=0.156$) ตามลำดับ

4. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะ ครูไทย ในศตวรรษ ที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษ ที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ	B	Std. Error of the estimate	Beta	Adjusted R Square	t	Sig.
Constant)	2.983	.	-	-	13.455	0.000
X ₇	0.92	0.54	0.457	0.201	5.383	0.000

R = 0.457a, R Square = 0.209, Adjusted R Square = 0.201

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 (Y) ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ ปรากฏว่าด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง(X7) ส่งผลทางบวกต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 (Y) และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ (Y) ได้ร้อยละ 20.90 (R² = 0.209) โดยที่ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง (X7) มากที่สุด 0.92 โดยสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

สมการคะแนนดิบ $y^{\wedge} = 2.983 + 0.92 X_7 \dots\dots\dots(1)$

สมการคะแนนมาตรฐาน $z^{\wedge} = 0.457 X_7 \dots\dots\dots(2)$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าโดยรวมผู้บริหารสถานศึกษา ภาวะผู้นำเหนือผู้นำอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสร้างความเชื่อความศรัทธาและความสามารถของบุคลากรในฐานะของการเป็นผู้นำที่ฟังได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมาณ แสงเพชร (2560) ได้ศึกษาการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสระขวัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสระขวัญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ด้านการแสดงเป็นแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก และด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงานตามลำดับ

2. สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมและ รายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาผู้เรียน ครูจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรอยวรรณ

ประเสริฐผล (2556) ได้สรุปว่า สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 เป็นการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของครูจึงส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะครูเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นหัวใจสำคัญของกระบวนการจัดการศึกษา มีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนอบรมขัดเกลาและให้คำแนะนำ มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับผู้เรียน ดังนั้นขีดความสามารถหรือคุณลักษณะของครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ครูจึงเป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายหรือคาดหมายคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง จึงต้องมีการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของครูให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะตลอดจนเจตคติที่ดีต่อความเป็นครูและวิชาชีพ

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่าโดยรวมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r_{xy}=0.457^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาได้แก่ ด้านการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r_{xy}=0.273^{**}$) และด้านผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง มีความสัมพันธ์กันทางบวก ($r_{xy}=0.156$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเองและ ครูสอดแทรกความเป็นประชาธิปไตย ความภูมิใจในความเป็นไทยให้แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิธิ จันภักดี (2565) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 พบว่า 1.ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านและอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การกระตุ้นการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง การพัฒนาภาวะผู้นำตนเองโดยการให้รางวัลและตำหนิอย่างสร้างสรรค์ การเป็นผู้นำตนเอง การสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง การสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างทีมงาน การเป็นแบบอย่างที่เป็นผู้นำตนเอง ตามลำดับ 2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้านและอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ กรอบการสอนที่พัฒนาและการจัดการเรียนสอนที่มีประสิทธิภาพในทุกห้องเรียน หลักสูตรที่มีคุณภาพและผ่านการรับรองมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ระบบฐานสมรรถนะที่ให้นักเรียนมีความเป็นเลิศ ระบบการรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน สภาพแวดล้อมมีความปลอดภัยและเป็นระเบียบจากการสนับสนุนและการทำงานร่วมกัน ตามลำดับ 3.ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายตามกันในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 (Y) ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ ปรากฏว่าด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง (X_7) ส่งผลทางบวกต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 (Y) และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ (Y) ได้ร้อยละ 20.90 ($R^2 = 0.209$) โดยที่ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง (X_7) มากที่สุด 0.92 โดยสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้ สมการคะแนนดิบ $\hat{y} = 2.983 + 0.92 X_7$ สมการคะแนนมาตรฐาน $\hat{z} = 0.457 X_7$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมอบหมายงานที่ท้าทาย เพิ่มความรับผิดชอบและเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรสามารถควบคุมตนเองกล้าที่จะตัดสินใจ จนกระทั่งสามารถกำหนดนโยบายและมาตรฐานการปฏิบัติงานของตนเองได้ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญ์ณภัศ มณีพันธุ์วงศ์ (2564) ได้ศึกษากาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง การสนับสนุนให้เกิดผู้นำตนเอง ด้วยการสร้างคณะทำงาน การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง การอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเองด้วยการให้รางวัลและการตำหนิอย่างสร้างสรรค์ การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเองการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก และการแสดงตน

เป็นแบบฉบับให้ผู้ตามเป็นผู้นำตนเอง ตามลำดับ 2. ระดับสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้านประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ การเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะแนวทาง การจัดการเรียนการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง การข้ามวัฒนธรรม การทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน การวัดประเมินผลเพื่อการพัฒนาและคำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายระหว่างบุคคล และคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อ ตามลำดับ 3. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง (X₇) การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง (X₃) การทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง (X₁) และการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก (X₄) เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 55.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สมการวิเคราะห์การถดถอย คือ $\hat{Y} = 2.08 + 0.21 (X_7) + 0.12 (X_3) + 0.10 (X_1) + 0.10 (X_4)$

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่าโดยรวมผู้บริหารสถานศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดอยู่ในระดับมากที่สุด คือการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง

2. สมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายนากลาง 3 พบว่าโดยรวมผู้สมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก รายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การพัฒนาผู้เรียนรองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมากที่สุด คือการบริหารจัดการชั้นเรียน และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 พบว่าโดยรวมภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานากลาง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก รายด้านพบว่า ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รองลงมาได้แก่การกระตุ้นให้ผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง มีความสัมพันธ์กันทางบวก และด้านถัดจากรองลงมา คือผู้นำแสดงเป็นแบบฉบับที่เป็นผู้นำตนเอง มีความสัมพันธ์กันทางบวก

4. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา (X) ที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ ปรากฏว่าด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง ส่งผลทางบวกต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21 (Y) และสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของ (Y) ได้ร้อยละ 20.90 (R² = 0.209) โดยที่ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมการนำตนเอง มากที่สุด 0.92 โดยสามารถเขียนเป็นสมการถดถอยได้ดังนี้

$$\text{สมการคะแนนดิบ} \quad \hat{y} = 2.983 + 0.92 X_7 \dots\dots\dots(1)$$

$$\text{สมการคะแนนมาตรฐาน} \quad \hat{z} = 0.457 X_7 \dots\dots\dots(2)$$

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องของการแสดงตนเป็นแบบฉบับให้ผู้ตามเป็นผู้นำตนเอง นอกจากนี้ผู้บริหารควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของครูและควรมีการส่งเสริมให้ครูรู้สึกมั่นใจและเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน เพื่อพัฒนาการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนครูให้เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยี และการรู้เท่าทันสื่อให้กับครูนอกจากนี้ครูควรพัฒนาตนเองในเรื่องของการสร้างสื่อ นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีได้อย่างหลากหลายและครูควรนำคอมพิวเตอร์ สื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้หรือวัดและประเมินผลกับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องของการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง การกระตุ้นผู้ตามตั้งเป้าหมายด้วยตนเองการทำให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง และการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก เพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูไทยในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ เรตมอนต์. (2559). *ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามงกุฎราชวิทยาลัย. กฤติยา มามีชัย. (2562). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม และคณะ. (2554). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การศึกษาแนวโน้มคุณลักษณะของครูไทยในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2562). การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพและผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฉัตรชัย หวังมีจมี. (2560). *สมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 : ปรับการเรียน เปลี่ยนสมรรถนะสถาบันเสริมศึกษาและทรัพยากรมนุษย์*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชรอยวรรณ ประเสริฐผล. (2556). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณรงค์ศักดิ์ ะโร. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 17 จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดาวรรณ ถวิลการ. (2558). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ แบบภาวะผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21*. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 11(2), 23-24.
- ธัญญ์ณภัส มณีพันธุ์วงศ์. (2564). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะของครูไทยในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- มัทธีรัตน์ บำรุงจิตต์ และศรีมาจ ญ วิเชียร. (2558). *การวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบของสุดยอดภาวะผู้นำในองค์กร*. *Journal of Humanities and Social Sciences (HUSOKKU)*, 32(1), 21-46.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุณรดา กรณสูต. (2557). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. *Journal of Nakhonratchasima college*, 8(1), 87.
- บดินทร์ วรรณเกต. (2556). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปณิสนิ จันภักดี. (2565). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ประมาณ แสงเพชร. (2560). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายสระขวัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปิยวัฒน์ มีคุณ. (2556). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 อุดรธานี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี).
- พิชญานา ยืนยาว. (2562). *ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา*. ใน *ตำรารายวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษาและสถานศึกษา รหัส 1065203 สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พิชัย ลิ่มเฉลิม. (2560). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเหนือผู้นำกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โรงเรียนในสหวิทยาเขตราชนครินทร์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- พิชญานา ยืนยาว. (2560). *ผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณดี ชายสมุทร. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขต จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศศิวิมล ทิมพิทักษ์. (2556). *การบริหารการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560–2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2549). *ทางของการพัฒนาข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการได้มีการ กำหนดให้มีระบบการพัฒนาที่เน้นสมรรถนะ*. สืบค้นวันที่ 20 กรกฎาคม 2566 จาก (Competency) <https://otepc.go.th/th/>.
- สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2557). *การยกระดับคุณภาพครูไทย ในศตวรรษที่ 21, ในการประชุมวิชาการ “อภิวัดการเรียนรู้...สู่จุดเปลี่ยนประเทศไทย*. วันที่ 6 -8 พฤษภาคม 2557 หน้า 6 – 7. กรุงเทพฯ.
- สายใจ ชูฤทธิ. (2561). *การศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากระบี่*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- Flavia, L. E. (2004). *Super leadership: The impacts and implications for public education*. New York: Harper. & Row.
- Manz, C. C., and Sims, H. P. (2001). *The New Superleadership: Leading Others to. Lead Themselves*. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.